

ÎNCHEIERE

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Nicolae Craiu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Gospodăria Țărănească „Mudrea Stepan Ion”

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Gospodăriei Țărănești „Mudrea Stepan Ion” împotriva Angelei Baluțel cu privire la încasarea datoriei, repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată

și cererea reconvențională a Angelei Baluțel împotriva Gospodăriei Țărănești „Mudrea Stepan Ion” cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare a utilajului

împotriva deciziei din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Gospodăria Țărănească „Mudrea Stepan Ion” și menținută hotărârea din 16 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei sediul central

constată:

La 16 august 2016, GȚ „Mudrea Stepan Ion” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Angelei Baluțel cu privire la încasarea datoriei, repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că în luna mai 2010 între GȚ „Mudrea Stepan Ion” și Angela Baluțel a avut loc o înțelegere privind livrarea de către ultima a utilajului pentru irigație.

A menționat că pentru procurarea utilajului, GȚ „Mudrea Stepan Ion” a luat de la BC „Banca Socială” SA un credit în sumă de 95 000 de lei, cu o dobândă anuală de 22%.

La data de 21 mai 2010 între Angela Baluțel, în calitate de vânzător, și GȚ „Mudrea Stepan Ion”, în calitate de cumpărător, a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare a utilajului de irigare prin picurare la un preț de 95 000 de lei. Termenul de livrare a utilajului nu a fost specificat în contract.

Tot la 21 mai 2010, la indicația GȚ „Mudrea Stepan Ion”, BC „Banca Socială” SA a eliberat Angelei Baluțel suma de 95 000 de lei pentru achitarea costului utilajului de irigare.

A menționat că Angela Baluțel nu a livrat nici până în prezent utilajul către GȚ „Mudrea Stepan Ion”.

A relatat că în contul restituirii creditului și sumelor aferente, GȚ „Mudrea Stepan Ion” a achitat către BC „Banca Socială” SA suma de 102 000 de lei, dar, de fapt, de credit a beneficiat Angela Baluțel, iar GȚ „Mudrea Stepan Ion” nu a putut beneficia de utilajul de irigare, pentru care l-a achitat.

Astfel, din motiv că nu putea folosi utilajul de irigare pe care l-a procurat din banii împrumutați, din cauza că nu l-a primit, nu a beneficiat de sporirea roadei de care a contat la primirea creditului. Prin urmare, GȚ „Mudrea Stepan Ion” nu a reușit să-și onoreze la timp și integral obligațiile față de bancă privind rambursarea creditului, motiv din care banca, la 22 iulie 2013, s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune privind încasarea datoriei în baza contractului de credit și cheltuielilor de judecată. În cauza dată a fost atrasă Angela Baluțel în calitate de intervenient accesoriu, fiind astfel participant la proces.

A evidențiat că prin hotărârea din 10 decembrie 2014 a Judecătorei Orhei a fost admisă acțiunea BC „Banca Socială” SA, încasându-se în mod solidar de la GȚ „Mudrea Stepan Ion”, Stepan Mudrea și Igori Tîrsa datoria în mărime de 72 727 de lei și cheltuielile de judecată în mărime de 2 302 de lei.

În cadrul examinării cauzei la cererea de chemare în judecată a BC „Banca Socială” SA, a fost constatat faptul că suma creditului primit de GȚ „Mudrea Stepan Ion” de la bancă a fost transferată Angelei Baluțel pentru procurarea utilajului de irigare, fapt ce a fost reflectat în hotărârea judecătorească emisă.

În atare condiții, Angela Baluțel nu poate nega faptul că a primit de la GȚ „Mudrea Stepan Ion” suma de 95 000 de lei pentru procurarea utilajului de irigare.

A indicat că pentru rambursarea datoriei față de bancă a fost pusă sub sechestru, în scopul vânzării, casa de locuit ce aparține conducătorului și fondatorului GȚ „Mudrea Stepan Ion”.

La data de 5 mai 2015, GȚ „Mudrea Stepan Ion” a expediat în adresa Angelei Baluțel o pretenție, recepționată de ultima la 7 mai 2015, în care a solicitat restituirea banilor sau livrarea utilajului, însă Angela Baluțel a refuzat în satisfacerea pretenției, susținând că a restituit banii către GȚ „Mudrea Stepan Ion”.

A susținut că obligația Angelei Baluțel de a restitui suma de bani, împreună cu plățile aferente achitate către bancă, s-a născut din faptul transferării de către GȚ „Mudrea Stepan Ion” a sumei de bani luate în calitate de credit. Contrar prevederilor art. 513 alin. (1), 753 alin. (1) Cod civil, Angela Baluțel, având un comportament de rea-credință, a însușit banii și nu a livrat în schimb utilajul.

Faptul că GȚ „Mudrea Stepan Ion” a transmis Angelei Baluțel suma de 95000 de lei pentru procurarea utilajului de irigare este dovedit prin contractul de vânzare-cumpărare, prin ordinul de încasare a numerarului și rezultă din răspunsul la pretenție, semnat de Angela Baluțel. La fel acest fapt a fost stabilit și prin hotărârea din 10 decembrie 2014 a Judecătorei Orhei.

Iar faptul nelivrării utilajului a fost confirmat de însăși Angela Baluțel prin răspunsul dat la pretenția adresată.

Având în vedere că în contractul de vânzare-cumpărare încheiat între GȚ „Mudrea Stepan Ion” și Angela Baluțel nu a fost stipulat termenul de livrare a utilajului de irigare, termenul de prescripție a început să curgă de la momentul înaintării către vânzător a somației (pretenției), adică din luna mai 2015. În așa mod, nu a fost omis termenul de prescripție de adresare în instanța de judecată cu prezenta acțiune.

A mai invocat că în urma comportamentului Angelei Baluțel, care a primit banii pentru achiziționarea utilajului de irigare, fără însă a livra marfa convenită, GȚ „Mudrea Stepan Ion” a suportat și mai urmează să suporte cheltuieli suplimentare aferente creditului beneficiat de la bancă.

A relatat că până la data de 10 decembrie 2014 a restituit băncii suma de 102000 de lei, iar prin hotărârea judecătorească din 10 decembrie 2014 a fost obligat să achite suma de 72 727 de lei. Deci, în total GȚ „Mudrea Stepan Ion” a întors și urmează să întoarcă băncii suma de 174 727 de lei, adică cu 79 727 de lei mai mult decât a primit, diferența constituind plățile aferente creditului.

Drept consecință a fost grav lezată reputația comercială a GȚ „Mudrea Stepan Ion”, de asemenea, s-a creat o istorie creditară negativă a GȚ „Mudrea Stepan Ion”, nemaiputând să beneficieze de credite.

Și-a întemeiat pretențiile în baza art. 5 alin. (1), 14 alin. (1) și (2), 15, 16 alin. (8), 512 alin. (1), 513 alin. (1), 514, 753 alin. (1) Cod civil, art. 123 alin. (2), 166-167, 174, 175 alin. (1) lit. a) CPC.

A solicitat încasarea datoriei în mărime de 95 000 de lei, a prejudiciului în mărime de 82 029 de lei, dintre care 79 727 de lei plățile aferente creditului ce au fost achitate sau urmează a fi achitate către bancă și 2 302 de lei taxa de stat încasată prin hotărârea din 10 decembrie 2014 și a cheltuielilor de judecată.

În cadrul examinării cauzei, Angela Baluțel a depus cerere reconvențională împotriva GȚ „Mudrea Stepan Ion”, intervenient accesoriu Iurie Griza cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare a utilajului din 21 mai 2010.

În motivarea acțiunii reconvenționale Angela Baluțel a indicat că contractul din 21 mai 2010 a fost încheiat fără intenția de a produce careva efecte juridice (drepturi și obligații).

GT „Mudrea Stepan Ion” prin intermediul acestui contract a folosit transeferul de bani pentru a argumenta scopul utilizării creditului acordat ultimului conform contractului de creditare nr. 26/2010 din 19 mai 2001 încheiat între Filiala Orhei a BC „Banca Comercială” și GȚ „Mudrea Stepan Ion”.

A susținut că niciodată nu a dispus de utilajul de irigare și nici de spațiu comercial pentru vânzarea unei astfel de marfă. La momentul semnării contractului activa în bază de patentă de antreprinzător și comercializa la piața din or. Orhei cu produse alimentare, mărfuri de uz casnic și nu avea dreptul la comercializarea unui astfel de utilaj.

A menționat că fiind convinsă de Iurie Griza, reprezentant al băncii, că Stepan Mudrea este o persoană de încredere, a semnat acest contract în biroul de credite al băncii. După ce Stepan Mudrea a primit banii din casieria BC „Banca Socială” SA și i-a transmis ei, dânsa imediat i-a restituit lui Stepan Mudrea pentru stingerea datoriilor avute la alte credite primite în această bancă, cât și datoria care o avea față de Iurie Griza.

La momentul transmiterii sumei către Stepan Mudrea nu a solicitat nicio confirmare de reziliere a contractului de vânzare-cumpărare, deoarece a fost încredințată de ultimul că este doar o formalitate, mai mult că îl cunoștea pe reprezentantul băncii, deoarece era colaborator bancar, care permanent îi perfecta actele pentru primirea creditelor de consum.

Înaintarea pretențiilor de către GȚ „Mudrea Stepan Ion” față de dânsa privind livrarea utilajului de irigare abia după expirarea a 7 ani deja demonstrează încheierea unui contract fictiv, fapt ce în plus confirmă nulitatea acestuia.

A considerat că, înaintând acțiunea împotriva sa cu privire la încasarea sumei, Stepan Mudrea dorește să stingă datoriile proprii pe seama altei persoane, care nu are nici o tangență cu acești bani primiți de însuși Stepan Mudrea, care la data nominalizată a stins și alte datorii la creditele acordate anterior.

Și-a întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 199 alin. (2), 206 alin. (2), 216-217, 221 alin. (1) Cod civil, art. 166-168 CPC.

Angela Baluțel a solicitat declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare a utilajului de irigare din 21 mai 2010.

Prin hotărârea din 16 iulie 2018 a Judecătorei Orhei sediul central, a fost respinsă acțiunea inițială și cea reconvențională, ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către GȚ „Mudrea Stepan Ion” și menținută hotărârea din 16 iulie 2018 a Judecătorei Orhei sediul central.

La 31 ianuarie 2019, GȚ „Mudrea Stepan Ion” a declarat recurs împotriva deciziei din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și parțială a hotărârii primei instanțe și anume în partea respingerii acțiunii inițiale, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care a admite integral acțiunea inițială.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au ajuns la concluzii contrare celor din hotărârea din 10 decembrie 2014 a Judecătorei Orhei, devenită irevocabilă prin încheierea din 9 decembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție. Astfel, instanțele au încălcat principiul securității raporturilor juridice – parte componentă a dreptului la un proces echitabil.

A susținut că, deși aceste fapte au fost invocate în cadrul examinării cauzei atât în prima instanță, cât și instanța de apel, instanțele nu s-au expus în privința acestora.

Atât instanța de apel, cât și prima instanță nu și-au argumentat poziția sa de ce au luat la baza emiterii hotărârilor explicațiile intervenientului accesoriu Iurie Griza, care a susținut că împrumutul din 18 decembrie 2009 în sumă de 46 075 de lei i-a fost restituită din contul creditului de 95 000 de lei și au desconsiderat explicațiile dânsului că acest împrumut a fost restituit lui Iurie Griza mult mai târziu și din alte surse.

În acest sens a menționat că restituirea împrumutului lui Iurie Griza în sumă de 46 075 de lei, fiind o exprimare de voință îndreptată spre stingerea unor drepturi și obligații civile este un act juridic în sensul art. 195 Cod civil, totodată valoarea acestui act depășește suma de 1 000 de lei, care conform prevederilor art. 210 alin. (1) Cod civil, urma a fi încheiat în formă scrisă. Astfel, a susținut că niciuna din părți nu a prezentat înscrisuri ce ar demonstra că acest împrumut a fost restituit din

suma creditului de 95 000 de lei și anume în ziua primirii acestui credit, limitându-se la afirmații declarative.

La fel, nu a fost probat nici printr-un înscris faptul restituirii sumei de 21 781 de lei din creditul de 95 000 de lei.

Prin urmare, instanțele de judecată au omis să ia în considerație înscrisurile probatorii prezentate de GȚ „Mudrea Stepan Ion”, și anume recipisa de restituire a împrumutului față de Iurie Griza, datată mult mai ulterior, contractele de împrumut ce demonstrează sursa din care a fost rambursat creditul precedent și împrumutul primit de la Iurie Griza.

În același timp a relatat că instanțele de judecată superficial au examinat cauza și nu au luat în considerație faptul că probele anexate la materialele dosarului demonstrează că sistemul de irigare de care dispunea GȚ „Mudrea Stepan Ion” aparținea GȚ „Popușoi Iurie”, mai mult ca atât era defectat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 28 noiembrie 2018, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 62 vol. II), însă careva date care ar indica la recepționarea acesteia de către recurent la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 31 ianuarie 2019 în termenul prevăzut de lege.

La 26 martie 2019, Angela Baluțel și Iurie Griza au depus referință la cererea de recurs a GȚ „Mudrea Stepan Ion”, în care a invocat netemeinicia acestuia și au solicitat respingerea lui ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de GȚ „Mudrea Stepan Ion”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de GȚ „Mudrea Stepan Ion”, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de GȚ „Mudrea Stepan Ion” ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Gospodăria Țărănească „Mudrea Stepan Ion” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu